

8. april 2022
21/01999
SLRS

Afgørelse af Energinets metode for indkøb af energi til modhandel

RESUMÉ

Forsyningstilsynet godkender med denne afgørelse Energinet Systemansvar A/S' (Energinets) metode for indkøb af energi til anvendelse for modhandel med undtagelse af det afgrænsede afsnit, som omhandler kapacitetsberegning på budområdegrænsen DK1-DE.

Forsyningstilsynet afviser med denne afgørelse at behandle den afgrænsede del af Energinets metode, som omhandler kapacitetsberegning på budområdegrænsen DK1-DE.

Energinet anmeldte metoden til Forsyningstilsynet den 1. november 2021, og efterfølgende sendte Energinet en metode med nogle præciseringer den 21. december 2021.

Metoden ændrer, hvilket marked Energinet anvender til at handle energi til brug for modhandel. I dag køber Energinet specialnedregulering og specialopregulering til modhandel i det nordiske regulerkraftmarked. Energinet indkøber begge dele fra Danmark i timen inden levering af strømmen.

Med den anmeldte metode, vil Energinet i stedet indkøbe og sælge energi til modhandel i det fælleseuropæiske intraday marked. Energinet vil ikke længere afgrænse handlen til markedsaktører placeret i Danmark. Samtidig vil handlen ske tidligere end i dag.

Det følger af elmarkedsforordningen, at TSO'erne skal maksimere den kapacitet, som er tilgængelig for grænseoverskridende handel. Det angives i forordningen, at kravet om maksimering anses for opnået, hvis minimum 70 pct. af kapaciteten er tilgængeligt for handel. Det følger desuden, at modhandel og belastningsomfordeling skal anvendes for at opnå dette mål.

EU-lovgivningen på energiområdet fastlægger ikke, hvordan køb og salg af energi til anvendelse for belastningsomfordeling og modhandel skal foregå, eller at denne handel skal foregå på et specifikt elmarked.. På denne baggrund vurderer Forsyningstilsynet, at den anmeldte metode kan afgøres nationalt med hjemmel i elforsyningsloven.

Forsyningstilsynet finder, at tilsynet ikke er kompetent myndighed til at godkende den afgrænsede del af metoden, som vedrører kapacitetsberegning, efter elforsyningsloven og afviser derfor at behandle denne del af den anmeldte metode. Forsyningstilsynet har af denne årsag ikke materielt vurderet denne del af Energinets metode.

FORSYNINGSTILSYNET
Torvegade 10
3300 Frederiksværk

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

Forsyningstilsynet har tidligere, i fællesskab med de andre regulerende myndigheder i kapacitetsberegningssregionen (CCR) Hansa, truffet en afgørelse om en kapacitetsberegningssmetode for CCR Hansa. Denne metode er gældende ret for budområdegrænsen DK1-DE, som en del af CCR Hansa, og trådte i kraft den 17. december 2018, da Energinet modtog Forsyningstilsynets afgørelse.

Forsyningstilsynet finder, at Energinet med den foreliggende metode har markedsgjort anskaffelsen af energi til modhandel i overensstemmelse med elforsyningsloven. Forsyningstilsynet har herved lagt vægt på, at metoden for indkøb af energi til modhandel udvider markedsgørelsen af Energinets anskaffelse af energi nedregulering og energi opregulering til brug for modhandel. En større kreds af aktører, herunder balanceansvarlige aktører med forbrugsansvar og handelsansvar og aktører i nabolandene, vil således i kraft af metoden få adgang til at levere disse ydelser til Energinet.

Forsyningstilsynet finder, at metoden for indkøb af energi til modhandel lever op til elforsyningslovens krav om gennemsigtighed. Forsyningstilsynet lægger her vægt på, at metoden sikrer klare og tydelige rammer for, hvordan Energinet vil handle energi til brug for modhandel.

Forsyningstilsynet vurderer yderligere, at kravene i metoden for indkøb af energi til modhandel er ikke-diskriminerende, idet de ikke favoriserer eller diskriminerer mellem forskellige leverandører. Energinet har ikke mulighed for at se, hvem de handler med, eller hvor de er fysisk placeret, det er blot den bedste pris, som kommer til at afgøre det.

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender metoden for indkøb af energi til modhandel anmeldt af Energinet (CVR nr. 28980671) samt Energinets helejede datterselskab, Energinet Systemansvar A/S (de to selskaber benævnes herefter samlet Energinet) i notat af 21. december 2021 med undtagelse af det afgrænsede afsnit 4.3.2.6 som indeholder metode for kapacitetsberegning på budområdegrænsen DK1-DE i intraday markedet.

Denne del af afgørelsen er truffet i medfør af elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, jf. § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16.

Forsyningstilsynet er ikke kompetent myndighed til at godkende Energinets anmeldte metode for kapacitetsberegning på budområdegrænsen DK1-DE i intraday markedet, som er angivet i afsnit 4.3.2.6 i Energinets notat af 21. december 2021 og afviser derfor denne del af den anmeldte metode, som tilsynet ikke har vurderet materielt med denne afgørelse.

Denne del af afgørelsen, dvs. afvisningen, er truffet i medfør af artikel 20, stk. 2, 1. pkt, jf. artikel 9, stk. 7, litra a, modsætningsvis, i Kommissionens forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger som ændret ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2021/280 af 22. februar 2021 om ændring af forordning (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 og (EU) 2017/1485 for at bringe dem i overensstemmelse med forordning (EU) 2019/943.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

Forsyningstilsynet skal i denne sag vurdere, om Energinets anmeldte metode for modhandel kan godkendes.

Metoden ændrer, hvilket marked Energinet anvender til at handle energi til brug for modhandel. I dag køber Energinet specialnedregulering og specialopregulering til modhandel i det nordiske regulerkraftmarked. Energinet indkøber begge dele fra Danmark i timen inden levering af strømmen.

Med den anmeldte metode vil Energinet i stedet indkøbe og sælge energi til modhandel i det fælleseuropæiske intraday marked ("SIDC"). Energinet vil ikke længere afgrænse handlen til markedsaktører placeret i Danmark. Samtidig vil handlen ske tidligere end i dag.

I denne sagsfremstilling redegør Forsyningstilsynet først for sagens forløb og sagens væsentligste akter. Derefter følger et baggrundsnit om metodens sammenhæng med de europæiske elektricitetsmarkeder og den bagvedliggende lovgivning.

SAGENS HİDTİDİGE FORLØB OG SAGENS VÆSENTLİGSTE AKTER

Energinet anmeldte en metode til Forsyningstilsynet den 1. november 2021.

Notatet om metoden (bilag 1) var vedlagt en række bilag på engelsk, samt et bilag på dansk.

- Annex 1 – Efficiency quantification (bilag 2)
- Annex 2 – Impact assesment of market conduct (bilag 3)
- Annex 3 – CO2 reduction (bilag 4)
- Annex 4 Excert from ACER Recomendation (bilag 5)
- Bilag 5 – Forkortelser og definitioner (bilag 6)
- Annex 6 – Examples of the new Capacity adjustment solution (bilag 7)
- Consultation answers on ID CT model (bilag 8).

Forsyningstilsynet sendte den 29. november 2021 en række spørgsmål til Energinet. På baggrund af spørgsmålene sendte Energinet en ny version af metoden til Forsyningstilsynet den 21. december 2021 og anførte i den sammenhæng, at Energinet anmeldte metoden til Forsyningstilsynets godkendelse efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1. Nærværende afgørelse omhandler den således ændrede metode af 21. december 2021 (herefter Metoden).

Forsyningstilsynet sendte Energinets metode af 21. december 2021 med bilag i offentlig høring i perioden 22. december 2021 - 7. februar 2022. Forsyningstilsynet modtog høringssvar fra:

- Brintbranchen (bilag 9)
- Centrica (bilag 10)
- Dansk Energi (bilag 11)
- Dansk Fjernvarme (bilag 12)
- Energy Norway (bilag 13)
- Eurowind Energy (bilag 14)
- Statkraft (bilag 15)
- Swedenergy (bilag 16)
- Vattenfall (bilag 17)
- Wind Denmark (bilag 18)
- Ørsted (bilag 19)

Forsyningstilsynet gjorde Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen opmærksom på sagen per mail den 11. marts 2022, da flere af høringssvarene angiver, at metoden er i modstrid med EU's konkurrenceregler. Tilsynet henviste i sin mail til elforsyningslovens § 83, stk. 2, hvorefter tilsynet gør Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen opmærksom på forhold, som tilsynet mener kan være i strid med konkurrencelovgivningen. Tilsynet anførte uddybende i mailen, at høringssvarene omhandlede Metoden, som vedrører samme emne, som den tysk-hollandske transmissionssystemoperatør Tennet, tidligere har drøftet med EU-Kommissionen, hvad der er redegjort nærmere for nedenfor i afsnittet "Baggrund". Tilsynet vedhæftede Metoden og de relevante høringssvar til mailen og orientede Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om, at tilsynet ville fortsætte med afgørelsen af metodeanmeldelsen, uafhængigt af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens eventuelle sagsbehandling. Endelig stillede tilsynet sig til rådighed ved eventuelle spørgsmål angående metoden, høringssvarene eller faktuelle forhold.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ikke kontaktet Forsyningstilsynet i anledning af mailen af 11. marts 2021.

BAGGRUND

Energinet er som transmissionssystemoperatør (TSO) for det danske eltransmissionsnet ansvarlig for, at der er balance mellem produktion og forbrug i det danske elsystem døgnet rundt. Energinet har også ansvaret for den danske elforsyningsikkerhed, hvorved forstås, at der er elektricitet til rådighed for forbrugerne, når den efterspørges. Dette ansvar indebærer bl.a., at Energinet skal sørge for, at der ikke er overbelastning i transmissionsnettet.

Det følger af elforsyningsloven, at Energinet så vidt muligt skal anvende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningsikkerheden.

Det følger af elmarkedsforordningen, at TSO'erne skal maksimere den kapacitet, som er tilgængelig for grænseoverskridende handel. TSO'erne skal sikre, at minimum 70 pct. af kapaciteten er tilgængeligt for handel ("70 pct. kravet") Det følger videre af forordningen, at modkøb og belastningsomfordeling skal anvendes for at opnå dette mål.

70. pct. kravet har fundet anvendelse siden 1. januar 2020 og gælder for alle de danske budområdegrænser. Energinet har dog også før 1. januar 2020 anvendt modhandel med nabo TSO'erne til at sikre kapacitet til handel.

FÆLLESEUROPÆISKE REGLER FOR MODHANDEL

Modhandel og belastningsomfordeling er begge tiltag til at løse en overbelastning i nettet.

Elmarkedsforordningen definerer belastningsomfordeling på følgende måde:

"belastningsomfordeling er en foranstaltning, herunder en afkorting, der aktiveres af en eller flere transmissionssystemoperatører eller distributionssystemoperatører ved at ændre produktionsmønsteret, forbrugsmønsteret eller begge dele med henblik på at ændre de fysiske strømme i elektricitetssystemet og afhjælpe en fysisk kapacitetsbegrænsning eller på anden måde sikre systemsikkerhed."

Elmarkedsforordningen definerer modkøb på følgende måde:

"budområdeoverskridende udveksling, der igangsættes af systemoperatører mellem to budområder for at afhjælpe fysisk kapacitetsbegrænsning."

"Modkøb" og "modhandel" er synonyme dækkende det samme koncept, på engelsk "countertrade". Både køb og salg af strøm skal ske simultant to forskellige steder for at kunne udføre modhandel.

Belastningsomfordeling og modhandel er to tiltag til at løse det samme problem. Begge dele løser problemet på samme måde, dvs. ved at sænke produktionen eller hæve forbruget af el ét sted og samtidigt hæve produktionen eller sænke forbruget af el et andet sted. Forskellen består i, at ved belastningsomfordeling vælges en eller flere specifikke steder inden for et budområde, og kun ved at ændre forbruget eller produktionen på dette specifikke sted, kan overbelastningen behandles korrekt. Ved modhandel kan alle producenter og forbrugere i et eller flere budområder medvirke til at løse problemet på den ene side af belastningen, og alle producenter og forbrugere i et eller flere andre budområder kan medvirke til at løse problemet på den anden side af belastningen.

Hvornår belastningsomfordeling og modhandel skal udføres, hvordan det skal koordineres, og hvem som skal betale for det, fastsættes i regionale metoder.

Specifikt fastsætter forordningen om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger ("CACM"), at TSO'erne i en kapacitetsberegningensregion skal udarbejde en fælles metode til koordineret belastningsomfordeling og modkøb. CACM fastlægger yderligere, at TSO'erne i en kapacitetsberegningensregion skal udarbejde en fælles metode til fordeling af udgifterne til belastningsomfordeling og modkøb.

Ifølge forordning en om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer ("SOGL") udarbejder alle TSO'er i en kapacitetsberegningensregion i fællesskab et forslag til almindelige bestemmelser om regional koordinering af driftssikkerhed, som anvendes af de regionale sikkerhedskoordinatorer (RSC) og TSO'erne i kapaci-

tetsberegningsregionen. I forslaget benyttes metoderne til koordinering af driftssikkerhedsanalysen udviklet i henhold SOGL, som efter behov suppleres af de omtalte metoder, der er udviklet i henhold til CACM.

Både metoderne for koordinering af belastningsomfordeling og modkøb samt metoden for den regionale koordinering af driftssikkerhed er udarbejdet af TSO'erne i både kapacitetsberegningsregion ("CCR") Hansa og CCR Nordic og godkendt af de regulerende myndigheder, herunder Forsyningstilsynet. Kapacitetsberegningsregion defineres i elmarkedsforordningen som det geografiske område, inden for hvilket den koordinerede kapacitetsberegning anvendes. Danmark er med i CCR Hansa med grænserne DK1-Tyskland, DK1-Nederlandene og DK2-Tyskland. Danmark er samtidig med i CCR Nordic med grænserne DK1-DK2, DK2-SE4 og DK1-SE3. EU-agenturet for samarbejde mellem energiregulatorer (ACER) har ved en afgørelse truffet den 7. maj 2021 fastsat de enkelte CCRer¹

EU-lovgivningen på energiområdet, herunder retsakterne omtalt ovenfor, fastlægger ikke, hvordan køb og salg af energi til anvendelse for belastningsomfordeling og modhandel skal foregå, eller at denne handel skal foregå på et specifikt elmarked.

ELMARKEDERNE

De væsentligste markeder for handel med el energi i Danmark er day-ahead markedet, intraday markedet og regulerkraftmarkedet.

Day-ahead markedet er en daglig auktion kl. 12.00 for det efterfølgende døgn, hvor der fastsættes en fælles pris for hvert budområde for hver time. Elleverandører og -producenter handler i day-ahead-markedet for at dække produktion og forbrug for det følgende døgn. Day-ahead-markedet er det største marked, og mere end 70 procent af det samlede elforbrug i Norden handles her. Day-ahead markedet er samtidigt et fælleseuropæisk marked, hvor der bliver lavet en samlet optimering af produktion og forbrug på tværs af Europa. Alle balanceansvarlige aktører har muligheden for at deltage i dette marked, uanset om de er ansvarlig for produktion, forbrug eller handel.

Intraday markedet er et kontinuert marked, som åbner efter day-ahead markedet og i Danmark løber indtil én time før leveringstidspunktet. Hovedformålet med intraday markedet er, at markedsaktører kan handle sig i balance, hvis der skulle komme ændringer i deres produktionsplan eller forbrugsplan efter day-ahead handlen. F.eks. ved ændringer af vindprognoser eller nedbrud af et kraftværk. I modsætning til day-ahead markedet er intraday markedet pay-as-bid, dvs. hver handel har sin egen pris. For at kunne handle over budområdegrenser i intraday markedet, skal man deltage i det fælleseuropæiske intraday marked "SIDC". Alle balanceansvarlige aktører har muligheden for at deltage i dette marked, uanset om de er ansvarlige for produktion, forbrug eller handel.

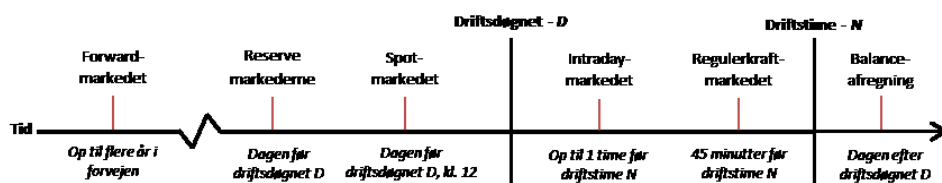
Regulerkraftmarkedet er et nordisk marked, hvor der afholdes en auktion hver time for den efterfølgende time, og de nordiske TSO'er køber energi (køber opregulering) eller sælger energi (køber nedregulering). TSO'erne kan enten købe som regulering til at

¹ ACER afgørelse nr. 04/2021 tilgængelig på ACERs hjemmeside: [\[link\]](#)

balancere systemet eller som specialregulering til at udføre modhandel og belastningsomfordeling. Begge typer af indkøb sker fra samme pulje af bud, og aktørerne ved ikke med sikkerhed på forhånd, om deres bud vil blive valgt til regulering eller specialregulering. Forskellen er, at regulering afregnes til en fælles marginalpris per budområde, mens specialregulering afregnes til pay-as-bid og til en pris, som i alle tilfælde er bedre for aktøren end reguleringsprisen ville være. En anden forskel er, at regulering indkøbes i det nordiske budområde, hvor det er billigst, mens specialregulering kun kan købes i TSO'ens eget område. Regulerkraftmarkedet overgår på et fremtidigt tidspunkt til at være fælleseuropæisk gennem platformen kaldet "MARI". Kravene for at deltage i regulerkraftmarkedet er anderledes end for at deltage i day-ahead og intraday markedet, hvilket gør, at det kun er elproducenter, samt nogle få større elforbrugere, som kan deltage.

Elmarkederne som beskrevet ovenfor fremgår nedenfor af figur 1.

FIGUR 1 | ELMARKEDERNE

Note: "Spotmarkedet" i figuren er det samme marked, som Forsyningstilsynet benævner som day-ahead markedet

ANVENDELSE AF MODHANDEL PÅ DE DANSKE GRÆNSER

Grundet en intern flaskehals i Nordtyskland har der tidligere været reduceret tilgængelig kapacitet på forbindelsen mellem Vestdanmark og Tyskland. I 2017 indgik Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, Energinet og den tysk-hollandske TSO TenneT en aftale ("Joint Declaration") om gradvist at hæve minimumskapaciteten på forbindelsen mellem Vestdanmark og Tyskland..

Kommissionen åbnede den 19. marts 2018 en undersøgelse af, hvorvidt TenneT overtrådte EU's konkurrenceregler ved systematisk at begrænse den sydgående kapacitet på forbindelsen mellem Vestdanmark og Tyskland. Kommissionens bekymringer, om hvorvidt TenneT diskriminerede ikke-tyske elproducenter, blev adresseret, ved at TenneT tilbød at sikre en minimumskapacitet på 1.300 MW fra 1. januar 2020, samt gradvist at øge kapaciteten til 2.625 MW frem mod 2026 ("TenneT's Commitment").

Både kravet fra Joint Declaration og fra TenneT's Commitments blev opfyldt ved, at TenneT frigav kapaciteten til handel i day-ahead markedet og derefter beregnede, hvor meget modhandel der var behov for. TenneT anmodede Energinet om denne mængde nedregulering nord for grænsen mellem Vestdanmark og Tyskland. Energinet dækkede

nedreguleringsbehovet med primært ubalance og sekundært indkøb af specialnedregulering (manuelt salg af energi) i DK1 og i nogle tilfælde DK2.

Planlagt modhandel giver virtuel kapacitet til handel. Det vil sige, at der gives kapacitet til handel, hvor der efterfølgende ikke bliver overført strøm fysisk.

Ud over modhandlen på budområdegrænsen mellem Vestdanmark og Tyskland anvender Energinet også modhandel på de andre danske udlandsforbindelser. På Kriegers Flak anvendes modhandel, i det tilfælde at Energinet har undervurderet elproduktionen fra vindmølleparken og givet mere kapacitet til markedets handel, end der fysisk er til stede.

Energinet anvendte modhandel eller grænseoverskridende belastningsomfordeling sammen med nabo TSO'erne på alle budområdegrænser i 2021, undtagen grænserne til Sverige. Modhandel på budområdegrænsen DK1-DE stod for 99 pct., DK2-DE stod for 1 pct. mens DK1-NO2 og DK1-NL stod for under 1 promille af den samlede modhandel på godt 5 TWh. 31 % af modhandlen blev dækket med ubalance og den resterende mængde blev dækket af specialregulering i DK1 og DK2.

METODENS INDHOLD

Metoden ændrer hvilket marked Energinet anvender til at handle energi til brug for modhandel. I stedet for at en del af modhandelsbehovet dækkes med ubalanceafregningen, og en del dækkes med specialregulering anskaffet i regulerkraftmarkedet, vil Energinet købe eller sælge hele mængden i det fælleseuropæiske intraday marked kaldet Single Intraday Coupling ("SIDC"). Da handelsvinduet for intraday markedet ligger før regulerkraftmarkedet, betyder dette samtidigt, at energi til modhandel vil blive handlet tidligere end i dag. Det beskrives yderligere i Metoden, at Energinet vil outsource handlen til en tredjepart, dvs. de ikke selv vil have en trader ansat, som handler i intraday markedet.

Metoden afgrænses til modhandel og vil ikke være gældende for belastningsomfordeling. Metoden afgrænses desuden til Energinets indkøb, og er ikke nødvendigvis den samme metode, som nabo-TSO'erne anvender, når de udfører modhandel med Energinet. Metoden afgrænses yderligere til kun at finde anvendelse for de modhandelsbehov, som Energinet får kendskab til minimum to timer før leveringstidspunktet.

Metoden angiver en proces, som iværksættes, når Energinet har et modhandelsbehov, eller en nabo TSO anmoder Energinet om modhandel.

Metoden angiver følgende årsager til de ændringer, som følger af Metoden:

- Regulerkraftmarkedet overgår i fremtiden til at være et automatisk marked for energiaktivering med manuelt aktiverede frekvensgenoprettelsesreserver og til at være kvartersbaseret i stedet for timebaseret. Dette medfører, at der hverken vil være tid eller mulighed for manuelt at aktivere bud til specialregulering fra dette marked.
- Når Energinet skal handle balanceenergi på den fælleseuropæiske balanceplatform MARI, vil det ikke længere være teknisk muligt eller lovligt at afregne som pay-as-bid.

- Mængden af modhandel er steget meget i de seneste år, og det er derfor ikke længere forsyningsmæssigt sikkert at skulle handle hele mængden kort tid inden levering. Med de foreslåede ændringer vil modhandlen ske tidligere, og der er dermed mere tid, hvis der skulle opstå problemer.
- Energinet forventer, at 70 pct. kravet og udbygning af vedvarende energi yderligere vil øge TSO'ernes behov for modhandel.
- Priserne på specialnedregulering anvendt til modhandel er faldet markant, samtidig med at mængden af modhandel er steget. Energinet sælger i dag energi som specialregulering til en pris, som gennemsnitlig er negativ. Ændringerne vil føre til, at flere aktører vil kunne deltage, hvilket forventeligt vil øge prisen.
- Metoden vil føre til at færre vindmøller bliver nedreguleret sammenlignet med den nuværende metode, hvilket formindsker den samlede CO₂-udledning for Danmark og nabolandene.

Energinet anfører i metoden, at der for 2020 ville have været et fald i den gennemsnitlige day-ahead og intraday pris på ca. 3 EUR/MWh med den nye metode. Årsagen er, at der med den nuværende metode er en stor prisforskel mellem day-ahead og intraday markedet på den ene side og specialreguleringen på den anden side. Når Energinet flytter salget af energi fra regulerkraftmarkedet til intraday markedet, vil det medføre lavere priser i day-ahead og intraday markedet pga. det højere udbud.

Metoden angiver, at der er for stor usikkerhed til, at man kan konkludere på om metoden har en positiv samfundsøkonomisk værdi. Med udgangspunkt i de mængder modhandel, der blev udført i 2019 og 2020, forventes metoden til gengæld at medføre en stor omfordeling fra elproducenter til elforbrugere, hvilket også afspejles i det forventede prisfald.

Det angives desuden i metoden, at konkurrencesituationen i det nordiske regulerkraftmarked forventes forbedret med metoden. De danske aktører prissætter i dag deres bud med henblik på at sælge specialregulering til pay-as-bid og de vil i stedet skulle prissætte deres bud med henblik på at sælge regulerkraft, som marginalprisafregnes.

Kapacitetsberegning

Med metoden anmelder Energinet også en ændring til kapacitetsberegningen for intraday på budområdegrænsen DK1-DE, som er indeholdt i metodens afsnit 4.3.2.6. Ændringen af kapacitetsberegningemetoden kaldes for "kapacitetsjusteringsmekanisme", og medfører, at kapaciteten til handel bliver justeret i forhold til, hvad der er "tilovers" fra day-ahead markedet.

Kapaciteten for DK1-DE i intraday markedet fastlægges jævnfør metoden:

$$ATC = NTC - AAC$$

Hvor ATC ("Available Transfer Capacity") er den tilgængelige kapacitet for handel, NTC ("Net Transfer Capacity") er den fysiske kapacitet på grænsen og AAC ("Already Allocated Capacity") er den kapacitet, som allerede er allokeret til handel på grænsen.

Metoden angiver, at modhandelsvolumen skal inkluderes i AAC, så længe modhandel fortsat pågår. Da der ofte er store mængder modhandel på denne budområdegrænse, vil metoden føre til, at ATC, og dermed kapaciteten til handel i intraday, bliver negativ i mange tilfælde, men ikke i alle tilfælde.

Energinet angiver i metoden, at den foreslåede ændring af kapacitetsberegningen ikke er i overensstemmelse med den godkendte kapacitetsberegningss metode for CCR Hansa, men at TSO'erne i CCR Hansa i fællesskab kan foreslå en ændring af denne. Kapacitetsberegningss metoden for CCR Hansa blev godkendt af Forsyningstilsynet den 16. december 2018 og de øvrige regulerende myndigheder i CCR Hansa traf ligeledes en afgørelse om at godkende kapacitetsberegningss metoden. Kapacitetsberegningss metoden blev efterfølgende ændret, hvilket Forsyningstilsynet godkendte den 19. maj 2021, og de øvrige regulerende myndigheder i CCR Hansa også traf en afgørelse om at godkende.

Energinet fremhæver i Metoden, at "Forsyningstilsynet godkender kapacitetsjusteringsmekanismer på de danske grænser indtil de regionale CCM'er træder i kraft".

SAGENS PARTER

Forsyningstilsynet anser Energinet Systemansvar A/S (CVR nr. 39314959) som part i sagen i forvaltningsretlig forstand.

Forsyningstilsynet lægger herved vægt på, at Energinet Systemansvar A/S som sit forretningsområde bl.a. har systemansvaret for det indenlandske, kollektive eltransmissionsnet, hvilket tillige er anvendelsesområdet for den aktuelle metode.

Forsyningstilsynet lægger dertil vægt på, at en afgørelse om metoden giver Energinet Systemansvar A/S ret og pligt til at anvende metoden i forhold til det indenlandske, kollektive eltransmissionsnet.

Forsyningstilsynet lægger i den sammenhæng til grund, at Myndighedsenheden hos Energinet, som er en del af Energinets koncernmoderselskab som selvstændig offentlig virksomhed (SOV) (CVR nr. 28980671), er partsrepræsentant for Energinet Systemansvar A/S.

PARTSHØRING OG OFFENTLIG HØRING

OFFENTLIG HØRING AF ENERGINETS METODE FOR INDKØB AF ENERGI TIL MODHANDEL

Forsyningstilsynet har haft Energinets notat af 21. december 2021 om metoden for indkøb af energi til modhandel inklusiv tilhørende bilag i offentlig høring i perioden 22. december 2021 til 7. februar 2022.

Den offentlige høring blev gennemført for at oplyse sagen gennem indhentelse af høringsvar fra markedsaktører, som har en interesse i sagen og en særlig indsigt i området, som metoden vedrører.

Forsyningstilsynet modtog høringsvar fra følgende aktører:

- Brintbranchen (bilag 9)
- Centrica (bilag 10)
- Dansk Energi (bilag 11)

- Dansk Fjernvarme (bilag 12)
- Energy Norway (bilag 13)
- Eurowind Energy (bilag 14)
- Statkraft (bilag 15)
- Swedenergy (bilag 16)
- Vattenfall (bilag 17)
- Wind Denmark (bilag 18)
- Ørsted (bilag 19)

Forsyningstilsynet har i det følgende gengivet de elementer i høringssvarene, som tilsynet finder relevante for denne afgørelse, og som tilsynet dermed forholder sig til i begrundelsen nedenfor.

HØRINGSPARTER SOM ER ENIGE I METODEN

Energy Norway, Statkraft, Swedenergy og Vattenfall angiver i deres høringssvar, at de er enige i Energinets anmeldte metode, og at de finder, den vil lede til bedre konkurrence og mere retvisende prisdannelse.

Energy Norway angiver, at hvis man anvender regulerkraftmarkedet eller ethvert andet afgrænset marked til modhandel, vil det føre til et velfærdstab. Det skyldes, at der vil være markedsaktører, som ikke kan deltage i dette marked, som ellers ville kunne levere eller aftage energien til en bedre pris. Energi Norway angiver desuden, at hvis man modhandler tæt på leveringstidspunktet, vil man være tvunget til at anvende et afgrænset marked, og derfor støtter de, at modhandlen sker tidligere og i intraday markedet.

Vattenfall er uenige i, at den anmeldte metode vil have en signifikant indvirkning på priserne på day-ahead og intraday markederne sammenholdt med den nuværende model. De finder, at den nuværende model allerede har en negativ indvirkning på priserne.

Statkraft angiver i deres høringssvar, at de har estimeret, at for 2021 kunne 1,8 TWh nedregulering være blevet leveret af norske vandkraftværker i stedet for at nedregulere vindmøller i Danmark, hvis Energinets anmeldte metode havde været implementeret. Statkraft finder, at dette ville have en væsentlig samfundsøkonomisk værdi, da det sparede vand senere kunne være blevet anvendt til at producere elektricitet i stedet for at brænde kul eller gas af.

HØRINGSPARTER SOM ER UENIGE I METODEN

Brintbranchen, Centrica, Dansk Energi, Dansk Fjernvarme, Eurowind Energy, Wind Denmark og Ørsted angiver i deres høringssvar, at Forsyningstilsynet ikke skal godkende Energinets anmeldte metode.

Centrica, Dansk Energi, Dansk Fjernvarme, Wind Denmark og Ørsted finder, at Energinets anmeldte metodeændring for kapacitetsjustering på DK1-DE i intraday markedet er i modstrid med 70 pct. kravet fra elmarkedsforordningen.

Brintbranchen, Dansk Fjernvarme, Eurowind Energy, Wind Denmark og Ørsted anfører, at metoden ikke fører til de korrekte incitamenter for den tysk-hollandske TSO Tennet til at finde en langsigtet løsning på deres flaskehalsproblemer, da metoden vil gøre modhandel til en billigere løsning end i dag.

Brintbranchen, Centrica, Dansk Energi, Eurowind Energy, Wind Denmark og Ørsted finder, at Energinet vil få en dominerende position på intraday markedet, hvis de flytter deres salg af store mængder energi fra regulerkraftmarkedet til SIDC. Og at Energinets dominerende position vil kunne have en negativ effekt på de øvrige markedsaktører.

Wind Denmark og Dansk Energi har fået udarbejdet en juridisk vurdering ved advokatfirmaet Honoré, Fallesen & Andersen (bilag 20 og 21), som konkluderer, at det er meget sandsynligt, at Energinets metode strider imod EU's konkurrenceregler. Den primære årsag er, at den foreslåede kapacitetsjusteringsmekanisme begrænser handlen i intraday markedet mellem Danmark og Tyskland, den sekundære årsag er, at Energinet vil sælge store mængder strøm i intraday markedet og underbyde andre aktører på markedet. Høringssvarene angiver samtidigt, at Energinet ikke har forholdt sig til konkurrenceretlige regler i deres anmeldelse.

Eurowind Energy og Wind Denmark finder, at den anmeldte metode vil føre til en øget usikkerhed omkring den fremtidige prisdannelse i Vestdanmark, som kan begrænse udbygningen af vedvarende energi.

Dansk Energi og Wind Denmark angiver i deres høringssvar, at Energinet burde have set på en tredje løsning til indkøb af energi til modhandel, som er i bedre overensstemmelse med lovgivningen, herunder 70 pct. kravet og konkurrencelovgivningen, og som bedre løser Energinets fremførte problemer, end den anmeldte metode gør.

Dansk Energi angiver, at Energinet ikke konkret forklarer, hvordan en øget volumen for modhandel fører til lavere driftssikkerhed, hvis modhandlen foretages i den sidste time før levering.

Eurowind Energy og Ørsted finder, at metoden undergraver sit eget formål, da prisdannelsen på markederne med den anmeldte metode vil være den samme, som hvis der ingen kapacitet var på DK1-DE budområdegrænsen.

Dansk Energi og Ørsted angiver i deres høringssvar, at flaskehalsen i nettet ikke ligger på DK1-DE budområdegrænsen, men inde i Tyskland, og at det skal udfordres, om Energinet reelt bør hjælpe de tyske TSO'er med modhandel i alle tilfælde.

Brintbranchen finder, at den anmeldte metode vil give et dårligere prissignal for investeringer i PtX.

Dansk Fjernvarme angiver i deres høringssvar, at den anmeldte metode vil lede til mere spekulation i at påtage sig ubalancer i intraday markedet og overføre dem til balancemarkedet.

Ørsted angiver, at den anmeldte metode er i modstrid med de allerede godkendte metoder i CCR Hansa for koordinering af modhandel og belastningsomfordeling samt kapacitetsberegningssmetoden i CCR Hansa.

PARTSHØRING OG OFFENTLIG HØRING AF UDKAST TIL AFGØRELSE

Forsyningstilsynet har haft udkast til afgørelse i partshøring og offentlig høring for perioden xx 2022 til yy 2022.

Der indkom partshøringssvar fra ...

Der indkom høringssvar i forbindelse med den offentlige høring af udkastet fra ...

Forsyningstilsynet gjorde den xx 2022 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen opmærksom på den offentlige høring. Dette skete i forlængelse af tilsynets mail af 11. marts 2022 til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen omtalt ovenfor.

Konkurrence og Forbrugerstyrelsen

RETSGRUNDLAG

LOV OM ELFORSYNING (LOVBEKENDTGØRELSE NR. 984 AF 12. MAJ 2021 MED SENERE ÆNDRINGER)

Formålet med elforsyningsloven er fastsat i lovens § 1:

§ 1

Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til klima, miljø, elforsyningssikkerhed, forbrugerbeskyttelse og samfundsøkonomi.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte hensyn

- 1) sikre elkunder adgang til rimelige priser,
- 2) fremme anvendelsen af vedvarende og miljøvenlige energikilder,
- 3) fremme effektiv energianvendelse,
- 4) fremme fleksibilitet i energisystemet,
- 5) sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer,
- 6) sikre konkurrencen i elsektoren og
- 7) fremme sektorintegration

I de almindelige bemærkninger punkt 3.1.1.3 til lovforslag L53 fremsat den 27. oktober 2021, der førte til den ovenfor citerede affattelse af elforsyningslovens formålsbestemmelse fremgår)

Det foreslås, at formålet med elforsyningsloven skal være at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til klima, miljø, elforsyningssikkerhed, forbrugerbeskyttelse og samfundsøkonomi.

Det foreslåede vil medføre, at de nævnte hensyn får status af ligestillede hovedhensyn efter hvilke elforsyningen skal tilrettelægges og gennemføres. Lovens enkelte bestemmelser uden for formålsbestemmelsen kan dog være begrundet i varetagelsen af ét

hensyn eller et udsnit af hensynene. Hensynene giver en overordnet rettesnor for reguleringen i loven, samt et juridisk fortolkningsbidrag, der angiver i hvilket lys, lovens enkelte bestemmelser skal ses i.

Målsætningen i formålsbestemmelsen skal fortsat afspejle hensynet til en balance mellem på den ene side overordnede samfundsmæssige forhold som elforsynings sikkerhed og opfyldelse af klima- og miljømæssige forpligtelser og på den anden side hensynet til elkunderne gennem forbrugerbeskyttelse og adgangen til rimelige priser.

Det foreslås desuden, at loven inden for målsætningen om at tilrettelægge og gennemføre elforsyningen efter de nævnte hensyn skal fremme og sikre en række forhold.

Disse udgør sikring af rimelige priser for elkunder, fremme af anvendelsen af vedvarende og miljøvenlige energikilder, fremme af effektiv energianvendelse, fremme af fleksibilitet i energisystemet, sikring af en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer, sikring af konkurrencen i elsektoren, og fremme af sektorintegration.

Det foreslåede vil medføre, at loven skal sikre og fremme de ovenfor nævnte forhold i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af elforsyningen i medfør af et eller flere af de i § 1, stk. 1, nævnte hensyn.

ELFORSYNINGSLovens § 27 A, STK. 1, OG STK. 2, 1. PKT.

Efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 1, har Energinet ansvaret for at opretholde det fastsatte niveau for elforsynings sikkerhed og for at overvåge udviklingen heraf. Efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., skal Energinet anvende markedsbaserede metoder til at anskaffe energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsynings sikkerheden. Elforsyningslovens § 27 a, stk. 1, og stk. 2, 1. pkt., har følgende ordlyd:

§ 27 a. Energinet har ansvaret for at opretholde det fastsatte niveau for elforsynings sikkerhed og for at overvåge udviklingen heraf.

Stk. 2. Ved anskaffelse af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsynings sikkerhed anvender Energinet markedsbaserede metoder.

Herudover fremgår følgende af bemærkningerne i lovforslagets § 1, nr. 10, til elforsyningslovens § 27 a:

[...] Energinet skal [...] i medfør af § 28, stk. 2, nr. 16, i elforsyningsloven anvende gennemsigtige, ikkediskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, den anvender til at udføre sit hverv. § 28, stk. 2, nr. 16, gennemfører artikel 15, stk. 6, i [direktiv 2009/72/EF] (eldirektivet). Det fremgår således af eldirektivets artikel 15, stk. 6, at transmissionssystemoperatører anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at dække energitab og reservekapacitet i deres system, når de udøver denne aktivitet.

Det følger af den foreslåede nyaffattelse af § 27 a, stk. 2, 1. pkt., at ved anskaffelse af energi og andre ydelser til opretholdelse af det fastsatte niveau for elforsynings sikkerhed, anvender Energinet markedsbaserede metoder.

[...]

Med andre ydelser forstås ydelser og tjenester, der sikrer, at de kritiske egenskaber er til stede i systemet, herunder spændingsregulering, inert, kortslutningseffekt og dødstart.

[...]

Anvendelse af markedsbaserede metoder vil i videst muligt omfang reducere Energinets behov for tvangsbaseede indgreb.

ELFORSYNINGSLovens § 28, stk. 2, nr. 16

Efter elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16, skal Energinet anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende og markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, som Energinet anvender til at udføre virksomhedens hverv. Elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16, har følgende ordlyd:

§ 28. [...].

Stk. 2. Energinet skal udføre følgende opgaver:

[...]

16) Anvende gennemsigtige, ikkediskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, den anvender til at udføre sit hverv.

ELFORSYNINGSLovens § 73 A, stk. 1

Efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, skal Forsyningstilsynet godkende kollektive elforsyningsvirksomheders metoder for fastsættelse af priser og betingelser for at anvende transmissions- og distributionsnet. Elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, har følgende ordlyd:

§ 73 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

§ 73 a, stk. 1, blev indsat i elforsyningsloven ved lov nr. 494 af 9. juni 2004. Følgende fremgår bl.a. af de bemærkninger i nr. L 236 af 21. april 2004, der angår § 73 a, stk. 1:

[...] Bestemmelsen i § 73 a indebærer, at den systemansvarlige virksomhed og transmissions- og netvirksomheder skal udarbejde en redegørelse for, hvilke metoder der påtænkes anvendt ved fastsættelsen af betingelser og vilkår, herunder tariffer, for anvendelse af transmissions- og distributionsnet. Formålet er at sikre, at metoderne er i overensstemmelse med elforsyningslovens bestemmelser. [...]

Forpligtelsen til at anmelde de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for adgang til transmissionsnet, omfatter også metoder til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for tilvejebringelse af balanceringsydelse, [...]. Når der [...] ikke fastsættes en særskilt bestemmelse i loven herom, skyldes det, at balanceringsydelse er en integreret del af den systemansvarlige virksomhedsopgaver og således kan betragtes som omfattet af stk. 1. [...] Redegørelsen for metoderne anmeldes til Energitilsynet, jf. [...] [elforsyningslovens (red.)] § 76, stk. 1, nr. 1. Metoderne skal godkendes af Energitilsynet og offentliggøres af virksomhederne, før tariffer og betingelser fastsæt efter metoderne kan træde i kraft. [...]

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2019/943 AF 5. JUNI 2019 OM DET INDRE MARKED FOR ELEKTRICITET (ELMARKEDSFORORDNINGEN)

Elmarkedsforordningens artikel 2 indeholder definitioner af begreber anvendt i forordningen.

ARTIKEL 2, NR. 21

I denne forordning forstås ved:

[...]

21) »kapacitetsberegningregion«: det geografiske område, inden for hvilket den koordinerede kapacitetsberegning anvendes

Elmarkedsforordningens artikel 16 fastsætter de almindelige principper for kapacitetsfordeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger.

ELMARKEDSFORORDNINGENS ARTIKEL 2, NR. 21

Elmarkedsforordningens artikel 2 indeholder definitioner af begreber anvendt i forordningen. Herunder definerer forordningens artikel 2, nr. 21, "kapacitetsberegningregion:

Artikel 2 **Definitioner**

I denne forordning forstås ved:

[...]

21) »kapacitetsberegningregion«: det geografiske område, inden for hvilket den koordinerede kapacitetsberegning anvendes

ELMARKEDSFORORDNINGENS ARTIKEL 16, STK. 1, 1. PKT., STK. 4, OG STK. 8

Elmarkedsforordningens artikel 16 fastsætter de almindelige principper for kapacitetsfordeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger. Herunder citeres nærmere forordningens artikel 16, stk. 1, 1. pkt, stk. 4, og stk. 8, som særligt relevante for denne sag:

Artikel 16

Almindelige principper for kapacitetsfordeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger

1. Problemer med kapacitetsbegrænsninger i nettet skal håndteres ved hjælp af ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, der giver de berørte markedsdeltagere og transmissionssystemoperatører effektive økonomiske signaler. [...]

[...]

4. Det størst mulige kapacitetsniveau på samkøringslinjerne og de transmissionsnet, der er berørt af grænseoverskridende kapacitet, skal stilles til rådighed for markedsdeltagerne under overholdelse af standarderne for sikker netdrift. Modkøb og belastningsomfordeling, herunder grænseoverskridende belastningsomfordeling, skal anvendes for at optimere den tilgængelige kapacitet for at nå den minimumskapacitet, der er fastsat i stk. 8. Der skal anvendes en koordineret og ikkediskriminerende procedure for grænse-

overskridende afhjælpende foranstaltninger for at muliggøre sådan optimering efter gennemførelse af en metode til deling af omkostningerne ved belastningsfordeling og modkøb.

[...]

8. Transmissionssystemoperatører må ikke begrænse den mængde af kapacitet på samkørlinjerne, der skal stilles til rådighed for markedsdeltagere som et middel til at løse kapacitetsbegrænsninger inden for deres eget budområde eller som et middel til at styre strømme, der er resultat af transaktioner inden for samme budområde. Uden at det berører anvendelsen af fritagelserne i henhold til denne artikels stk. 3 og 9 og anvendelsen af artikel 15, stk. 2, anses nærværende stykke for at være overholdt, hvis følgende minimumsniveauer for tilgængelig kapacitet for budområdeoverskridende handel er nået:

a) for grænser, der anvender en koordineret nettotransmissionskapacitetsmetode, udgør minimumskapaciteten 70 % af transmissionskapaciteten under overholdelse af de driftsmæssige sikkerhedsgrænser efter fradrag af eventuelle uforudsete hændelser som fastsat i overensstemmelse med retningslinjerne om kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger vedtaget på grundlag af artikel 18, stk. 5, i forordning (EF) nr. 714/2009

b) for grænser, der anvender en flowbaseret tilgang, udgør minimumskapaciteten en margin fastsat i kapacitetsberegningssproessen som værende til rådighed for strømme, der er skabt ved budområdeoverskridende udveksling. Margenen udgør 70 % af kapaciteten under overholdelse af de driftsmæssige sikkerhedsgrænser for interne og budområdeoverskridende kritiske netelementer, under hensyntagen til eventuelle uforudsete hændelser som fastsat i overensstemmelse med retningslinjerne for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger vedtaget på grundlag af artikel 18, stk. 5, i forordning (EF) nr. 714/2009. Den samlede andel på 30 % kan anvendes til sikkerhedsmargen, loop flows og interne strømme for hvert kritisk netelement.

ELMARKEDSFORORDNINGENS BILAG I, PKT. 1.2

Elmarkedsforordningens bilag I oplister nærmere opgaverne for kapacitetsberegningssregionernes regionale koordinationscentre. Bilag I, pkt. 1.2 angiver herunder nærmere, at regionens koordinationscenter skal foretage den koordinere kapacitetsberegning for day-ahead- og intraday-tidsrammerne:

BILAG I

REGIONALE KOORDINATIONSCENTRES OPGAVER

[...]

1.2 Den koordinerede kapacitetsberegning foretages for day-ahead- og intraday-tidsrammerne.

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2015/1222 AF 24. JULI 2015 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR KAPACITETSTILDELING OG HÅNDTERING AF KAPACITETSBEGRÆNSNINGER SOM ÆNDRET VED KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESFORORDNING (EU) 2021/280 AF 22. FEBRUAR 2021 OM ÆNDRING AF FORORDNING (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 OG (EU) 2017/1485 FOR AT BRINGE DEM I OVERENSSTEMMELSE MED FORORDNING (EU) 2019/943 (CACM)

CACM har til formål at skabe et velfungerende og indbyrdes sammenkoblet indre marked for energi, herunder at gennemføre en markedskobling, hvor el handles fra lavprisområde til højprisområde, og hvor overførselsforbindelserne udnyttes optimalt.

CACM, PRÆAMBELBETRAGTNING NR. 6, 1.-2. PKT.

Betragtning nr. 6, 1.-2. pkt., i præambelen til CACM angiver, at kapacitetsberegningstoden for day-ahead- og intraday-koblingen i det mindste skal koordineres på regionalt niveau:

(6) Kapacitetsberegningen for tidsrammerne for day-ahead- og intraday-koblingen bør koordineres, som minimum på regionalt niveau, for at sikre, at kapacitetsberegningen er pålidelig, og at den optimale kapacitet stilles til rådighed for markedet. Der bør udarbejdes fælles regionale kapacitetsberegningstoder, som definerer inputdata, beregningstilgange- og metoder samt krav til validering.

CACM ARTIKEL 9, STK. 1, 1. PKT., SAMT STK. 7, LITRA A, C OG H

De berørte regulatorer i en kapacitetsberegningregion har efter CACM artikel 9, stk. 7, litra a, c og h, kompetent til at træffe afgørelse om TSO'ernes forslag efter CACM artikel 9, stk. 1, pkt., til vilkår, betingelser og metoder for en fælles koordineret kapacitetsberegning for day-ahead-tidsrammen og intraday-tidsrammen, jf. CACM artikel 20, stk. 2, koordineret belastningsomfordeling og modkøb, jf. CACM artikel 35, stk. 1, og fordeling af udgifterne i forbindelse med belastningsomfordeling og modkøb, jf. CACM artikel 74, stk. 1:

Artikel 9

Vedtagelse af vilkår, betingelser og metoder

1. TSO'erne [...] udarbejder de vilkår, betingelser og metoder, der er fastlagt krav om ved denne forordning, og fremsender dem til de kompetente myndigheder til godkendelse inden for de i denne forordning fastsatte frister.

[...]

7. Forslag til følgende vilkår og betingelser eller metoder samt ændringer godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region:

a) den fælles kapacitetsberegningstode, jf. artikel 20, stk. 2

[...]

c) metoden til koordineret belastningsomfordeling og modkøb, jf. artikel 35, stk. 1, og

[...]

h) metoden til fordeling af udgifterne i forbindelse med belastningsomfordeling og modkøb, jf. artikel 74, stk. 1

CACM ARTIKEL 15, STK. 1, 1. PKT.

Alle TSO'er i EU skal samarbejde om at udarbejde et fælles forslag om fastsættelse af kapacitetsberegningsregioner, som ACER har kompetence til at træffe afgørelse om:

Artikel 15

Kapacitetsberegningsregioner

1. Senest tre måneder efter denne forordnings ikrafttrædelse samarbejder TSO'erne om at udarbejde et fælles forslag om fastsættelse af kapacitetsberegningsregioner.

CACM ARTIKEL 20, STK. 2, 1. PKT.

TSO'erne i hver kapacitetsberegningsregion skal fremlægge et forslag til en fælles koordineret kapacitetsberegningstype for regionen:

Afdeling 3

Kapacitetsberegningstyper

Artikel 20

Indførelse af flowbaseret kapacitetsberegning

1. Senest 10 måneder efter godkendelse af et forslag til en kapacitetsberegningstype, jf. artikel 15, stk. 1, fremlægger TSO'erne i den pågældende kapacitetsberegningstype et forslag til en fælles koordineret kapacitetsberegningstype for regionen.

CACM ARTIKEL 35, STK. 1, 1. PKT.

TSO'erne i hver kapacitetsberegningstype skal udarbejde et forslag til en fælles metode til koordineret belastningsfordeling og modkøb for regionen:

Artikel 35

Koordineret belastningsfordeling og modkøb

1. Senest 16 måneder efter myndighedernes godkendelse af kapacitetsberegningstyperne, jf. artikel 15, stk. 1, udarbejder TSO'erne i hver kapacitetsberegningstype et forslag til en fælles metode til koordineret belastningsfordeling og modkøb.

CACM ARTIKEL 74, STK. 1, 1. PKT.

TSO'erne i hver kapacitetsberegningstype skal udarbejde et forslag til en fælles metode til fordeling af udgifterne til belastningsfordeling og modkøb for regionen:

Artikel 74

Metoden til fordeling af udgifterne til belastningsfordeling og modkøb

1. Senest 16 måneder efter at afgørelsen om kapacitetsberegningstyperne er truffet, udarbejder TSO'erne i hver kapacitetsberegningstype et forslag til en fælles metode til fordeling af udgifterne til belastningsfordeling og modkøb.

CACM, PRÆAMBELBETRAGTNING NR. 6, 1.-2. PKT.

Kapacitetsberegningen for tidsrammerne for day-ahead- og intraday-koblingen bør koordineres, som minimum på regionalt niveau, for at sikre, at kapacitetsberegningen er

pålidelig, og at den optimale kapacitet stilles til rådighed for markedet. Der bør udarbejdes fælles regionale kapacitetsberegningssystemer, som definerer inputdata, beregningstilgange- og metoder samt krav til validering.

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2017/1485 AF 2. AUGUST 2017 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR DRIFT AF ELEKTRICITETS-TRANSMISSIONSSYSTEMER (SOGL), OG HVORAF ARTIKEL 5-8 ER ÆNDRET VED KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE (EU) 2021/280 AF 22. FEBRUAR 2021

SOGL ARTIKEL 76, STK. 1. 1.-2. PKT.

TSO'erne i hver kapacitetsberegningssystemregion skal udarbejde et forslag til en fælles metode for de almindelige bestemmelser for regional koordinering af driftssikkerhed, som kapacitetsregionens regionale koordinationscenter og TSO'erne vil skulle anvende:

Artikel 76

Forslag til regional koordinering af driftssikkerhed

1. Senest tre måneder efter godkendelsen af metoden til at koordinere driftssikkerhedsanalysen i artikel 75, stk. 1, udarbejder alle TSO'er i en kapacitetsberegningssystemregion i fællesskab et forslag til almindelige bestemmelser om regional koordinering af driftssikkerhed, som anvendes af RSC'erne og TSO'erne i kapacitetsberegningssystemregionen. I forslaget benyttes metoderne til koordinering af driftssikkerhedsanalyse udviklet i henhold til artikel 75, stk. 1, som efter behov suppleres af de metoder, der er udviklet i henhold til artikel 35 og 74 i forordning (EU) 2015/1222.

UDDRAG AF VISSE AF FORSYNINGSTILSYNETS AFGØRELSE

FORSYNINGSTILSYNETS AFGØRELSE AF 16. DECEMBER 2018 OG 19. MAJ 2021 OM GODKENDELSE AF EN KAPACITETSBEREKNINGSMETODE FOR KAPACITETSBEREKNINGSSYSTEMREGION HANSA MED VIRKNING FOR ENERGINET

Efter en proces koordineret med de øvrige regulerende myndigheder i CCR Hansa godkendte Forsyningstilsynet med virkning i forhold til Energinet, en fælles koordineret kapacitetsberegningssystemmetode for day-ahead- og intraday-tidsrammerne for CCR Hansa efter artikel 9, stk. 7, litra a, jf. artikel 20, stk. 2, i CACM.

Efter en proces koordineret med de øvrige regulerende myndigheder i CCR Hansa godkendte Forsyningstilsynet med virkning i forhold til Energinet, en ændret fælles koordineret kapacitetsberegningssystemmetode for day-ahead- og intraday-tidsrammerne for CCR Hansa efter artikel 9, stk. 7, litra a, jf. artikel 20, stk. 2, i CACM.

FORSYNINGSTILSYNETS AFGØRELSE AF 22. DECEMBER 2020 OM AFVISNING AF ENERGINETS ANMELDELSE AF METODE OM UDVEKSLING AF KAPACITET VIA DEN ELEKTRISKE STOREBÆLTSFORBINDELSE

EU-agenturet for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (ACER) traf efter Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet afgørelse nr. 22-2020 af 5. august 2020 om at godkende en metode for markedsbaseret kapacitetsreservation i den nordiske CCR og med virkning for de nordiske transmissionssystemoperatører, herunder Energinet. ACER's afgørelse blev ikke påklaget til Klagenævnet under ACER. Energinet anmeldte 1. april 2020 en metode om udveksling af kapacitet via den elektriske Storebæltsforbindelse til Forsyningstilsynets godkendelse efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1.

Forsyningstilsynet fandt, at Energinets anmeldte metode angik det samme anvendelsesområde som ACER's afgørelse. Eftersom Forsyningstilsynet efter elforsyningslovens § 79 a skal efterkomme ACER's bindende juridiske afgørelser, anså Forsyningstilsynet ikke sig selv som kompetent myndighed til at godkende Energinets anmeldte metode efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, og afviste Energinets anmeldte metode. Forsyningstilsynets afgørelse om afvisning blev ikke påklaget til Energiklagenævnet.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Forsyningstilsynet skal i denne sag vurdere, om Metoden kan godkendes efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, som forudsætning for, at Energinet kan tage Metoden i brug.

Forsyningstilsynet skal i den sammenhæng materielt vurdere, om Metoden er i overensstemmelse med elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16, hvorefter Energinets metoder for anskaffelse af energi og andre ydelser skal være markedsbaserede, gennemsigtige og ikke-diskriminerende.

Forsyningstilsynet lægger til grund, at Metoden i praksis består af to afgrænsede dele. En del af Metoden vedrører en ændring af kapacitetsberegningen på budområdegrænsen mellem DK1 og Tyskland (Metodens afsnit 4.3.2.6). Den resterende del af Metoden vedrører, hvilket marked Energinet kan handle energi til brug for modhandel.

Forsyningstilsynet finder, at tilsynet ikke er kompetent myndighed til at godkende den afgrænsede del af metoden, som vedrører kapacitetsberegning, efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, og afviser derfor at behandle denne del af den anmeldte metode. Forsyningstilsynet har af denne årsag ikke materielt vurderet denne del af Energinets anmeldte metode med denne afgørelse.

Forsyningstilsynets begrundelse for at afvise at behandle den afgrænsede del af metoden, som vedrører kapacitetsberegning, er indeholdt i afsnittet nedenfor.

VURDERING AF FORSYNINGSTILSYNETS KOMPETENCE TIL AT GODKENDE KAPACITETSJUSTERINGSMEKANISME PÅ DK1-DE

Forsyningstilsynet har, i fællesskab med de andre regulerende myndigheder i CCR Hansa, truffet en afgørelse om en kapacitetsberegningstype for CCR Hansa. Denne metode er gældende ret for budområdegrænsen DK1-DE, som en del af CCR Hansa. Energinet har kunnet anvende metoden fra og med den 17. december 2018, da Energinet modtog Forsyningstilsynets afgørelse.

Energinet har henvist til, at "*Forsyningstilsynet godkender kapacitetsjusteringsmekanismer på de danske grænser indtil de regionale CCMer (kapacitetsberegningstyper) træder i kraft*". Begrebet "kapacitetsjusteringsmekanisme" er ikke defineret i dansk eller EU-lovgivning eller metoder godkendt i medfør deraf. Beregningen af kapacitet følger af de regionale kapacitetsberegningstyper, som er godkendt efter (CACM). Forsyningstilsynet vurderer, at kapacitetsjusteringsmekanismen, som den er beskrevet af Energinet i Metoden, kan anses som værende en central del af kapacitetsberegningen. Kapacitetsjusteringsmekanismen fastsætter de endelige kapaciteter, der er til rådighed for handel, hvilket også er formålet med kapacitetsberegningen.

Det følger af artikel 9, stk. 7, litra a, i CACM, at kapacitetsberegningstyper skal godkendes af regulatorer i den berørte region. Forsyningstilsynet finder på denne baggrund, at Forsyningstilsynet ikke alene kan godkende en ændring til kapacitetsberegningen, som skal finde anvendelse på en eller flere budområdegrænser inden for en region.

Det fremgår yderligere af artikel 15 stk. 1, i CACM, at: "*Senest tre måneder efter denne forordnings ikrafttrædelse samarbejder TSO'erne om at udarbejde et fælles forslag om fastsættelse af kapacitetsberegningstyper.*" Det fremgår af elmarkedsforordningen artikel 2, stk. 21, at "*kapacitetsberegningstyper*" defineres som det geografiske område, inden for hvilket den koordinerede kapacitetsberegning anvendes". Det fremgår desuden af artikel 20, stk. 2, i CACM at: "*Senest 10 måneder efter godkendelse af et forslag til en kapacitetsberegningstyper, jf. artikel 15, stk. 1, fremlægger TSO'erne i den pågældende kapacitetsberegningstyper et forslag til en fælles koordineret kapacitetsberegningstype for regionen.*"

Forsyningstilsynet vurderer følgelig, at formålet med at oprette kapacitetsberegningstyper er at kunne koordinere kapacitetsberegningen, og at EU-landene skal afholde sig fra at udforme, godkende og anvende kapacitetsberegningstyper nationalt eller bilateralt.

Det fremgår af bilag 1 i Elmarkedsforordningen pkt. 1.2 at "*den koordinerede kapacitetsberegning foretages for day-ahead- og intraday-tidsrammerne*" og at dette er en af opgaverne for de regionale koordinationscentre. Forsyningstilsynet bemærker, at intraday-tidsrammen specifikt er nævnt, og at den regionale udarbejdelse, godkendelse og implementering af kapacitetsberegningstyper derfor gælder for intraday, som Energinet med Metoden foreslår at ændre på den vstdansk-tyske budområdegrænse.

Det fremgår endelig af præambelbetragtning 6 i CACM, at: "*Kapacitetsberegningen for tidsrammerne for day-ahead- og intraday-koblingen bør koordineres, som minimum på regionalt niveau, for at sikre, at kapacitetsberegningen er pålidelig, og at den optimale kapacitet stilles til rådighed for markedet. Der bør udarbejdes fælles regionale kapacitetsberegningstyper, som definerer inputdata, beregningstilgange- og metoder samt*

krav til validering” Forsyningstilsynet bemærker, at kapacitetsberegningen skal koordineres, som minimum, på regionalt niveau.

På baggrund af ovenstående finder Forsyningstilsynet, at formålet med at oprette CCRer er, at kapacitetsberegningen skal koordineres mellem landene i regionen, at hver berørt TSO er med til at fastsætte metoden for kapacitetsberegning, og at hver berørt regulerende myndighed er med til at afgøre, om metoden for kapacitetsberegning kan godkendes.

Forsyningstilsynet har, sammen med de øvrige regulerende myndigheder i CCR Hansa, dvs. de regulerende myndigheder i Holland, Polen, Sverige og Tyskland, godkendt en metode for kapacitetsberegning for day-ahead og intraday tidsrammen (”CCM metoden”) den 16. december 2018 og en ændret metode den 19. maj 2021.

Implementeringen af CCM i CCR Hansa fremgår af CCM metoden som en trinvis proces uden faste deadlines for de enkelte trin. I praksis rykker det forventede implementeringstidspunkt sig løbende pga. forsinkelser hos TSO’erne på relaterede projekter. En del af CCM metoden er dog blevet implementeret i sommeren 2021, og resten af metoden afventer implementering.

Energinet angiver i deres anmeldelse, at *”Forsyningstilsynet godkender kapacitetsjusteringsmekanismer på de danske grænser indtil de regionale CCMer (kapacitetsberegningemetoder) træder i kraft”*.

Det er Forsyningstilsynets forståelse, at en metode kan tages i anvendelse af TSOen, i det her tilfælde Energinet, når Energinet som part i sagen modtager Forsyningstilsynets afgørelse om at godkende metoden. Undtagelsen hertil er hvis andet følger af den godkendte metode, afgørelsen om godkendelse deraf eller den bagvedliggende lovgivning, hvilket ikke er tilfældet i denne sammenhæng. Kapacitetsberegningemetoden for CCR Hansa kan således tages i anvendelse – eller som Energinet anfører – er trådt i kraft den 16. december 2018.

Forsyningstilsynet vurderer på den ovennævnte baggrund, at tilsynet ikke er kompetent myndighed til at godkende en anden kapacitetsberegningemetode alene, som er anderledes end den gældende, dvs. uden en proces koordineret med de øvrige regulerende myndigheder i CCR Hansa, jf. CACM artikel 9, stk. 7.

Forsyningstilsynet kan vejledende oplyse, at tilsynet vil kunne godkende en ændring til CCM i CCR Hansa sammen med de øvrige regulerende myndigheder, hvis denne i øvrigt lever op til de krav, metoden efter den bagvedliggende EU-lovgivning skal leve op til. Forsyningstilsynet kan i forlængelse heraf vejlede Energinet om muligheden for sammen med de øvrige TSOer i CCR Hansa at anmelde en ændring af den kapacitetsjusteringsmekanisme for CCR Hansa, som tilsynet godkendte med virkning for Energinet i en afgørelse af 19. maj 2021 truffet i forlængelse af en proces koordineret med de øvrige regulerende myndigheder i CCR Hansa, jf. herved CACM artikel 9, stk. 7, litra a.

Da Forsyningstilsynet afviser den del af Metoden, som omhandler den såkaldte kapacitetsjusteringsmekanisme og ikke vurderer denne del materielt, finder Forsyningstilsynet, at en række af pointerne fra høringssvarene ikke er relevante for afgørelsen, hvorfor

tilsynet ikke forholder sig dertil i det følgende. Specifikt er Centrica, Dansk Energi, Dansk Fjernvarme, Wind Denmark og Ørsteds angivelse af, at Energinets anmeldte metodeændring for kapacitetsjustering på DK1-DE i intraday markedet er i modstrid med 70 pct. kravet fra elmarkedsforordningen ikke relevant. Yderligere finder Forsyningstilsynet, at Dansk Energis og Wind Danmarks synspunktom, at Metoden skulle stride imod EU's konkurrenceregler på grund af at den foreslåede kapacitetsjusteringsmekanisme begrænser handlen i intraday markedet mellem Danmark og Tyskland, ikke er relevant i forhold til tilsynets vurdering af Metoden efter den lovgivning, hvor tilsynet er kompetent myndighed.

FORSYNINGSTILSYNETS KOMPETENCE TIL AT GODKENDE METODEN FOR INDKØB AF ENERGI TIL MODHANDEL

EU-lovgivningen fastlægger ikke, hvorledes TSO'erne skal handle energi til brug for modhandel og belastningsomfordeling. Elmarkedsforordningens artikel 16, stk. 1, fastsætter dog, at *"problemer med kapacitetsbegrænsninger i nettet skal håndteres ved hjælp af ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, der giver de berørte markedsdeltagere og transmissionssystemoperatører effektive økonomiske signaler."*

Eftersom EU-lovgivningen ikke fastsætter, i hvilket marked TSO'erne skal handle energi til brug for modhandel, og der samtidig ikke er nogen fastlagt proces for godkendelse af valget mellem sådanne markeder, vurderer Forsyningstilsynet, at tilsynet er kompetent myndighed til at godkende den del af den anmeldte metode, som omhandler indkøb af modhandelsenergi, efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1. Dette vil samtidig være i tråd med flere andre EU-lande, hvor det ifølge tilsynets oplysninger i en national regulatorisk proces er godkendt, hvordan den enkelte TSO handler energi til modhandelsformål, mens der i øvrigt er vidt forskellige løsninger for dette mellem landene.

MATERIEL VURDERING AF METODEN FOR INDKØB AF ENERGI TIL MODHANDEL

Energinet har efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 1, ansvaret for at opretholde det fastsatte niveau for elforsynings sikkerhed og for at overvåge udviklingen heraf. Energinet skal dertil efter lovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., anvende markedsbaserede metoder til at anskaffe energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsynings sikkerhed.

Det fremgår af elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16, at Energinet skal anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende og markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, som Energinet anvender til at udføre virksomhedens hverv.

Forsyningstilsynet vil på baggrund af ovenstående vurdere, om metoden for indkøb af energi til modhandel lever op til kriteriet om at være markedsbaseret, jf. elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16.

Forsyningstilsynet vil dertil vurdere, om metoden for indkøb af energi til modhandel lever op til kriterierne om gennemsigthed og ikke-diskrimination ifølge elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16.

VURDERING AF, OM METODEN ER MARKEDSBASERET EFTER ELFORSY- NINGSLOVENS § 27 A, STK. 2, 1. PKT, OG § 28, STK. 2, NR. 16

Forsyningstilsynet finder, at Energinet med Metoden vil anskaffe energi til modhandel ved en markedsbaseret metode i overensstemmelse med elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt, og § 28, stk. 2, nr. 16.

Forsyningstilsynet har herved lagt vægt på, at metoden for indkøb af energi til modhandel udvider markedsgørelsen af Energinets anskaffelse af energi nedregulering og energi opregulering til brug for modhandel. En større kreds af aktører, herunder balancansvarlige aktører med forbrugsansvar og handelsansvar og aktører i nabolandene, vil således i kraft af metoden få adgang til at levere disse ydelser til Energinet.

Forsyningstilsynet bemærker hertil, at aktører, som med den anmeldte metode vil få adgang til at levere til Energinet, er positivt stemte over for den anmeldte metode i deres høringssvar. Modsat er aktører, som med den nuværende metode allerede har adgang til at levere til Energinet, negativt stemte over for den anmeldte metode i deres høringssvar.

Brintbranchen, Centrica, Dansk Energi, Eurowind Energy, Wind Denmark og Ørsted finder, at Energinet vil få en dominerende position på intraday markedet med den anmeldte metode, og at Energinet vil sælge store mængder strøm i intraday markedet og underbyde andre aktører på markedet. Forsyningstilsynet bemærker hertil, at den anmeldte metode ikke fastlægger mængden af energi, som Energinet skal købe eller sælge for at udføre modhandel. Samtidigt lægger elmarkedsforordningen ikke et øvre loft for mængden af modhandel som skal udføres, for at leve op til 70 pct. kravet.

Det relevante i nærværende afgørelse må efter Forsyningstilsynets vurdering derfor nødvendigvis være, om Energinets indkøb af energi til modhandel er markedsbaseret, når indkøbet sker i intraday markedet fremfor i regulerkraftmarkedet.

Forsyningstilsynet finder, at uanset hvilket marked Energinet handler energi til modhandel i, vil store mængder energi købt eller solgt have en væsentlig indvirkning på el engros markederne som helhed. Energinet vil skulle underbyde alle andre aktører for at få solgt energi til modhandel, uanset hvilket marked der anvendes. Energinet underbyder allerede i dag alle leverandører af opregulering i regulerkraftmarkedet, når der modhandles på DK1-DE, da ubalancen anvendes til at dække en væsentlig del af modhandelsbehovet. Ligeledes vil Energinet skulle underbyde alle andre i intraday markedet for at kunne sælge energi til modhandel, som påpeget i høringssvarene. Forsyningstilsynet vurderer derfor, at argumentet om, at Energinet vil få en dominerende position, ikke er et afgørende argument i forhold til tilsynets vurdering af metoden.

Forsyningstilsynet henviser herved til mailen sendt den 11. marts 2022 til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen omtalt ovenfor under sagsfremstillingen. I mailen gjorde tilsynet opmærksom på, at flere af høringssvarende omhandlede konkurrenceretlige forhold. Et konkurrenceretligt spørgsmål kunne således være, om Energinets evt. dominerende position vil kunne betegnes som en dominerende stilling, som efter konkurrencelovgivningen ikke må misbruges, jf. herved § 11 i konkurrenceloven og artikel 102 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Forsyningstilsynet vurderer, at Metodens eventuelle negative påvirkning på day-ahead og intraday prisen ikke er relevant i forhold til vurderingen af, om Metoden er markedsbaseret. En lavere pris er således ikke nødvendigvis ensbetydende med et mere eller mindre velfungerende marked.

Forsyningstilsynet finder til gengæld, at Energinets anførsel af, at prisen på specialnedregulering falder hvert år, indikerer, at det nuværende marked for indkøb af specialnedregulering ikke er velfungerende. Baggrunden herfor er følgende:

Den gennemsnitlige pris på day-ahead markedet i Vestdanmark var i 2021 den højeste nogensinde med en gennemsnitspris på 88,14 EUR/MWh mod 24,98 EUR/MWh året før. Samtidig var den gennemsnitlige pris på specialnedregulering (Energinets salg af energi) negativ på -12 EUR/MWh. Dette betyder, at en producent har kunnet sælge i day-ahead markedet og fået en høj betaling, og efterfølgende kunnet købe af Energinet i specialnedreguleringen og igen modtaget penge, da prisen her gennemsnitligt har været negativ. Forsyningstilsynet vurderer, at hvis markedet var mere velfungerende, burde prisforskellen på de to markeder indsnævres i stedet for at forskellen bliver større. Det giver desuden incitamenter til producenterne til f.eks. at sælge i day-ahead markedet til en pris under marginalomkostningerne, hvis der er høj sandsynlighed for at kunne købe af Energinet senere og dermed ikke længere skulle producere.

Forsyningstilsynet lægger vægt på, at den øgede konkurrence med Energinets anmeldte metode, forventes at mindske prisforskellen mellem day-ahead markedet og prisen for Energinets salg af energi til modhandel.

Samlet set vurderer Forsyningstilsynet på baggrund af det ovenstående, at Energinets metode er markedsbaseret og dermed lever op til kravet derom i elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt, og § 28., stk. 2, nr. 16.

VURDERING AF, OM METODEN ER GENNEMSIGTIG OG IKKE-DISKRIMINERENDE EFTER ELFORSYNINGSLOVENS § 28, STK. 2, NR. 16

Energinet skal efter elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16, anvende gennemsigtige, ikkediskriminerende og markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, Energinet anvender til at udføre sit hverv. Forsyningstilsynet vil i det følgende vurdere, om metoden for indkøb af energi til modhandel er gennemsigtig og ikke-diskriminerende.

Gennemsiglighed

Forsyningstilsynet finder, at metoden for indkøb af energi til modhandel lever op til elforsyningslovens krav om gennemsiglighed, jf. elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16.

Forsyningstilsynet lægger her vægt på, at metoden sikrer klare og tydelige rammer for, hvordan Energinet vil handle energi til brug for modhandel. Metoden angiver en tydelig proces for, hvordan Energinet vil foretage handlerne. Metoden angiver yderligere, at Energinet på forhånd vil melde ud, præcis hvor meget energi de agter at købe eller sælge i intraday markedet. Forsyningstilsynet vurderer desuden, at metoden indeholder en klar afgrænsning af, i hvilke situationer den finder anvendelse, og i hvilke den ikke gør.

Forsyningstilsynet lægger desuden vægt på, at metoden er mere gennemsigtig end den nuværende, da Energinets nuværende køb af specialnedregulering (salg af energi), afhænger af, hvor meget af modhandlen der kan dækkes af ubalancer. Da ubalancen ikke er kendt på forhånd, ved markedsaktørerne i dag ikke, hvor meget energi Energinet kommer til at handle.

Forsyningstilsynet bemærker i den forbindelse, at Energinet har udviklet og orienteret om metoden i en åben proces. Endvidere blev interesserede parter inviteret med i en række workshops, der har dannet afsæt for en del af udviklingen af metoden.

Ikke-diskrimination

Forsyningstilsynet finder, at metoden for indkøb af energi til modhandel lever op til elforsyningslovens krav om ikke-diskrimination, jf. elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16.

Forsyningstilsynet lægger herved vægt på, at metoden for indkøb af energi til modhandel flytter Energinets handel til et marked, hvor det er væsentligt nemmere for markedsaktører at deltage, end tilfældet er i dag.

Forsyningstilsynet bemærker, at markedsaktører, som ikke kan købe eller sælge specialregulering til Energinet, men som kan deltage i intraday markedet, har angivet i deres høringssvar, at de støtter metoden.

Forsyningstilsynet finder på den baggrund, at kravene i metoden for indkøb af energi til modhandel er ikke-diskriminerende, idet de ikke favoriserer eller diskriminerer mellem forskellige leverandører. Energinet har ikke mulighed for at se, hvem de handler med, eller hvor de er fysisk placeret, det er blot den bedste pris som kommer til at afgøre det.

ANDRE FORHOLD I VURDERINGEN

Brintbranchen, Dansk Fjernvarme, Eurowind Energy, Wind Denmark og Ørsted har i deres høringssvar anført, at metoden ikke fører til de korrekte incitamenter for den tysk-hollandske TSO Tennet til at finde en langsigtet løsning på deres flaskehalsproblemer, da metoden forventeligt vil gøre modhandel til en billigere løsning end i dag.

Forsyningstilsynet bemærker hertil, at formålet med elforsyningsloven er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til klima, miljø, elforsyningssikkerhed, forbrugerbeskyttelse og samfundsøkonomi, og at loven i overensstemmelse med de nævnte hensyn bl.a. skal sikre konkurrencen i el-sektoren. Dermed er lovens formål, at markederne skal være så velfungerende som muligt.

Elforsyningslovens formålsbestemmelse skal ses i lyset af elmarkedsforordningens krav om at problemer med kapacitetsbegrænsninger i nettet skal håndteres ved hjælp af ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, der giver de berørte markedsdeltagere og transmissionssystemoperatører effektive økonomiske signaler. Forsyningstilsynet finder, at transmissionssystemoperatørernes investeringer i nettet ikke skal begrundes ud fra det signal prisen på modhandel giver, men ud fra velfærdseffekten af bedre at kunne sammenkoble de forskellige budområder i markedet. Da Energinet forventer en lavere day-ahead pris i Vestdanmark med den anmeldte me-

tode, vil det afspejle sig i en højere prisforskel mellem Danmark og Tyskland, og konsekvensen heraf er en større velfærdsgevinst ved at udbygge nettet, så mere strøm kan transporteres fysisk. Forsyningstilsynet vurderer yderligere, at hvis prisen for energi til modhandel afkobles fra prisen i de øvrige markeder, kan det give et økonomisk signal til markedsaktørerne om at placere nye investeringer i elproduktion på den forkerte side af flaskehalse i nettet.

Af forarbejderne til lovændringen af 28. december 2021 nr. 2605 om elforsyningsloven fremgår det, at "klare og fremtidssikrede rammer for elsektoren skal understøtte et energisystem i balance, der leverer grøn omstilling og fortsat høj forsyningssikkerhed til rimelige forbrugerpriser". Med lovændringen er varetagelse af hensyn til klimaet blevet et hovedhensyn i elforsyningsloven. Formålsbestemmelsen i elforsyningsloven er således blevet ændret for at understøtte udviklingen mod et klimaneutralt samfund. Hensynet til elforsyningssikkerhed, forbrugerbeskyttelse og samfundsøkonomi er fortsat relevante hovedhensyn. Hertil fremgår det af bemærkningerne til lovændringen, at sikkerhed om elforsyning er en forudsætning for, at et samfund kan basere sit energiforbrug på elektricitet samt at hensynet til forbrugerbeskyttelse bl.a. kan forfølges ved at sikre elkunder rimelig adgang til rimelige priser.

Det følger videre af forarbejderne, at hensynet til samfundsøkonomi skal bl.a. sikres ved effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer, herunder bl.a. ved at sikre konkurrencen i elsektoren, herunder på markeder for produktion og handel med elektricitet. Herrudover følger det af forarbejderne, at der er tale om ligestillede hovedhensyn, der skal balanceres mellem på den ene side overordnede samfundsmæssige forhold om elforsyningssikkerhed og opfyldelse af klima- og miljømæssige forpligtelser og på den anden side hensynet til elkunderne gennem forbrugerbeskyttelse og adgangen til rimelige priser.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet i metoden angiver, at metoden vil føre til en lavere CO₂-udledning og mindre nedregulering af vindmøller. Samtidigt argumenterer visse markedsaktører i deres høringssvar, at de forventede lavere priser i day-ahead og intraday markederne er en ulempe for den grønne omstilling, da der vil være mindre incitament til at investere i nyt vedvarende energi. Forsyningstilsynet finder, at rimelige forbrugerpriser er et sidestillet hovedhensyn i elforsyningsloven i forhold til grøn omstilling. At have højere priser for at gøre det mere attraktivt at investere i vedvarende energi, harmonerer ikke med målet om rimelige forbrugerpriser. Forsyningstilsynet bemærker også, at højere priser gør det mere attraktivt at investere i ny elproduktion i det hele taget, ikke kun i vedvarende energiproduktion. Forsyningstilsynet bemærker yderligere, at day-ahead prisen i 2021 var langt højere end i de foregående år, og at den forventede prisændring, som metoden medfører, ikke ville have ændret på dette faktum.

Forsyningstilsynet vurderer, at det er i tråd med formålsbestemmelsen for elforsyningsloven, at Metoden fører til, at færre vindmøller bliver betalt for at slukke for produktionen, når vinden blæser.

SAMMENFATTENDE VURDERING

Forsyningstilsynet finder sammenfattende i relation til metoden for indkøb af energi til modhandels materielle indhold, at metoden lever op til kravet om, at Energinet skal markedsføre anskaffelsen af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningsikkerhed, jf. elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16, samt at metoden lever op til kravene om at være gennemsigtig og ikke-diskriminerende, jf. elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16.

Forsyningstilsynet kan således godkende metoden for indkøb af energi til modhandel.

OFFENTLIGGØRELSE AF AFGØRELSEN

Forsyningstilsynets afgørelse offentliggøres, jf. elforsyningslovens § 78 b.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89, stk. 1, i elforsyningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 984 af 12. maj 2021. Klagen skal være skriftlig og være indgivet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg
Tlf.: 72 40 56 00
E-mail: ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid. Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget) og nævnets klagebehandling fremgår af Energiklagenævnes hjemmeside www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Carsten Smidt
Direktør